ਨਿਰਵਕੁਮਾਰ ਦਿਲੀਪਭਾਈ ਮਕਵਾਨਾ

ਬਨਾਮ.

ਗੁਜਰਾਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ।

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5185)

04 ਜੁਲਾਈ, 2019

[ਐੱਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨਃ

ਚੋਣ-ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੋਵੇ-ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸੀਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 21.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੇ ਐਸ. ਸੀ./ਐਸ. ਟੀ., ਐਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢਿੱਲਾ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਖਵੇਂ ਰਾਖਵੇਂ ਰਾਖਵੇਂ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਤੇ ਭਰਤੀ (ਆਮ) ਨਿਯਮ, 1967 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 10.10.1967 ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਸੋਨਲ, ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਮਿਤੀ 22.05.1989 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਸੋਨਲ, ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਮਿਤੀ 01.07.1998 ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਓ.ਐੱਮ ਮਿਤੀ 22.05.1989 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ.. ਪੀ.ਵੀ.ਐਸ -1099-ਐਮ ਵੀ.ਐਨ -13- ਜੀ -4 ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਰਾਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਉਮਰ ਸੀਮਾ, ਤਜਰਬਾ, ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ.. ਪੀ.ਵੀ.ਐਸ -102003-900- ਜੀ -4 ਮਿਤੀ 23.07.2004 ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 15,16 ਅਤੇ 17] [54-ਸੀ-ਐਚ; 55-ਏ-ਬੀ, ਈ]

2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸ I ਅਤੇ ਕਲਾਸ III ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਸਰਕੂਲਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। [ਪਾਰਸ 18 ਅਤੇ 19] [56-ਏ-ਬੀ]

3. ਗੁਜਰਾਤ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ.) ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਏ. ਸੀ. ਐੱਫ. (ਕਲਾਸ II) ਅਤੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਓ. (ਕਲਾਸ II) ਮਿਤੀ 01.03.2010 ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ 1967 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 23] [56- ਜੀ-ਐੱਚ]

4. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ, ਛੋਟ, ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਢਿੱਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24] [57- ਈ-ਐੱਫ]

5. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 21.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਐਸ. ਸੀ./ਐਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ., ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਉਮਰ ਸੀਮਾ, ਤਜਰਬਾ, ਯੋਗਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਣਉਪਲਬਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 25] [57-ਜੀ-ਐੱਚ]

6. ਇਹ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਯੋਗਤਾ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ 29.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਖਰੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਏਗਾ। ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [60- ਈ-ਐੱਫ]

ਦੀਪਾ ਈ. ਵੀ. ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. (2017) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 680; ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ। ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ। ਆਦਿ (2018) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 352:

ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨਰ ਵੀ. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2010) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 119: [2010] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 325;

ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਪੀ. ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਰੇਮਿਨ ਕੇ. ਆਰ. ਅਤੇ ਓਰਸ. (2015) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 778; ਵਿਕਾਸ ਸੰਖਲਾ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਓਰਸ। (2017) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 350: [2016] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 639-ਵਿਲੱਖਣ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2010] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 325 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 7

[2015] 16 ਐੱਸਸੀਸੀ 778 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 12

[2016] 7 ਐੱਸਸੀਆਰ 639 ਵਿਲੱਖਣ ਪੈਰਾ 12

[2017] 12 ਐੱਸਸੀਸੀ 680 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[2017] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 951 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪੈਰਾ 13

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5185 2015 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1100 ਵਿੱਚ 2015 ਦੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1103 ਵਿੱਚ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 15.03.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਵੀ. ਕੇ. ਗਰਗ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਓ. ਪੀ. ਭਦਾਨੀ, ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂਪੁਰ ਦੂਬੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਮੀ ਅਤ੍ਰੇ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪ੍ਰੀਤੇਸ਼ ਕਪੂਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੇਮੰਤਿਕਾ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਐੱਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਾਜ਼ੀਅਰ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ/ਜਾਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

3. ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਹ ਹਨਃ -

4. ਗੁਜਰਾਤ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ.') ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਵਣਪਾਲ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਏ. ਸੀ. ਐੱਫ.') (ਕਲਾਸ-II) ਦੀਆਂ 47 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਰੇਂਜ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ

'ਆਰ. ਐੱਫ. ਓ.') (ਕਲਾਸ-II) ਦੀਆਂ 120 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਸੋਧ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ 84 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਣ-ਰਾਖਵੀਂ (ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 84 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 26 ਅਸਾਮੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ, 48 ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਛੋਟੇ' ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. 'ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ) ਤੋਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 48 ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 18 ਅਸਾਮੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ, 9 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ (ਛੋਟੇ 'ਐੱਸ. ਸੀ.') ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਅਸਾਮੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਛੋਟੇ 'ਐੱਸਟੀ') ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 26 ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 8 ਅਸਾਮੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਸਨ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਔਨਲਾਈਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 01.03.2010 ਤੋਂ 06.04.2010 ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ, ਉਮਰ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

5. ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨੇ 30.05.2010 'ਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 27.05.2013 ਤੋਂ 02.06.2013 ਤੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 21.05.2014 'ਤੇ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 505 ਮੁੱਖ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਮਾਪ ਟੈਸਟ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿੱਜੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 16.06.2014 ਤੋਂ 31.07.2014 ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। 25.09.2014 ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਨੰ. 138.

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨੇ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਐਨਰ. ਵੀ. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2010 (3) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 119. ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ 1015 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1100 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

8. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 11.06.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀਃ

"ਮੈਰਿਟੋਰੀਅਸ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਮ/ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਬੰਧਤ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। "

9. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 15.03.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈਃ

"ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਮਿਤੀ 11.2.1986 ਅਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 29.1.2000 ਅਤੇ 23.7.2004 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1967 ਦੇ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 2007,2008 ਅਤੇ 2009 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਆਰ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਖਵੇਂ ਵਰਗ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ

ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਨੂੰ ਮਿਆਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ”

10. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

11. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਕੇ. ਗਰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤੇਸ਼ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

12. ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਜੀਹੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ/ਰਿਆਇਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਯੋਗਤਾ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਏਸੀਐੱਫ/ਆਰਐੱਫਓ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਿਯਮ, 2008 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਛੋਟ ਚੋਣ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ) ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੇ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਪੀ. ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰੇਮਿਨ ਕੇ. ਆਰ. ਅਤੇ ਹੋਰ, 2015 (16) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 778 ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੰਖਲਾ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਵੀ. ਵਿਕਾਸ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2017 (1) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 350, ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ।

13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤੇਸ਼ ਕਪੂਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 29.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੀਪਾ ਈ. ਵੀ. ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2017 (12) ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 680, ਅਤੇ ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ। ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ ਆਦਿ। ਆਦਿ, 2018 (11) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 352. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ।

14. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

15. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਤੇ ਭਰਤੀ (ਆਮ) ਨਿਯਮ, 1967 (1967 ਦੇ ਨਿਯਮ) ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 10.10.1967 ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਸੋਨਲ, ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ

ਨੂੰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਸੋਨਲ, ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਮਿਤੀ 01.07.1998 ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਓ.ਐੱਮ ਮਿਤੀ 22.05.1989 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

16. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਹੋਰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਭਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਕਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ.ਪੀਵੀਐਸ-1099-ਐਮਵੀਐਨ-13-ਜੀ-4 ਏ ਰਾਹੀਂ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜੇਕਰ ਉਮਰ ਸੀਮਾ, ਅਨੁਭਵ, ਯੋਗਤਾ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕ੍ਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢਿੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਰਕੂਲਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“.... ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਉਸੇ ਮਾਪਦੰਡ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣਿਆ/ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਸੀਮਾ, ਅਨੁਭਵ, ਯੋਗਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ

ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਚਾਰ ਖੇਤਰ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲਾ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਣਉਪਲਬਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

17. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰ.ਪੀਵੀਐਸ-102003-900-ਜੀ-4ਮਿਤੀ 23.07.2004 ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

“.... ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ/ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਮਾਮਲੇ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ/ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੀਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸ । ਅਤੇ ਕਲਾਸ ।।। ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਆਦਿ।

19. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਸਰਕੂਲਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

20. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਲਾਸ II ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ 2007 ਵਿੱਚ ਏ. ਸੀ. ਐੱਫ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

(i) ਗੁਜਰਾਤ ਵਣ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵਣਪਾਲ, ਕਲਾਸ-II ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 2007

(ii) ਗੁਜਰਾਤ ਵਣ ਸੇਵਾ ਕਲਾਸ-II ਭਰਤੀ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2008 ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵਣਪਾਲ।

(iii) ਗੁਜਰਾਤ ਵਣ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਵਣਪਾਲ, ਕਲਾਸ-II ਭਰਤੀ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2009। ”

21. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਆਰ. ਐੱਫ. ਓ. ਕਲਾਸ II ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨਃ

(i) ਰੇਂਜ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਲਾਸ-II ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ, 2008।

(ii) ਰੇਂਜ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਲਾਸ-II ਭਰਤੀ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2008।

(iii) ਰੇਂਜ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਲਾਸ-2 ਭਰਤੀ (ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 2009। ”

22. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 18.09.2008 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 2008 ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

23. ਜੀਪੀਐੱਸਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਏਸੀਐੱਫ (ਕਲਾਸ II) ਅਤੇ ਆਰਐੱਫਓ (ਕਲਾਸ II) ਮਿਤੀ 01.03.2010 ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਅਤੇ ਐੱਸਈਬੀਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ 1967 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

“8. ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂਃ

1) XXXX
2) ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵਃ

(ਏ) ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਪੰਤਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ”

24. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ, ਛੋਟ, ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਢਿੱਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 21.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਐਸ. ਸੀ./ਐਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ., ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਉਮਰ ਸੀਮਾ, ਤਜਰਬਾ, ਯੋਗਤਾ, ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਣ-ਰਾਖਵੇਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਣਉਪਲਬਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

26. ਹੁਣ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਯੂ. ਪੀ. ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ) ਐਕਟ, 1994 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1994 ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਤੇ ਮਿਤੀ 25.03.1994 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“(6) ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ”

27. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੇ ਸਮੂਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 25.03.1994 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਲਾਈਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ -

“ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਜਾਂ ਛੋਟ (ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ-ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟ) ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ”

28. 1994 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਤੇ ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1994 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ 25.03.1994 ਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

29. ਦੀਪਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਯਾਤ ਨਿਰੀਖਣ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੇਡ II ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰਸੋਨਲ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਓ. ਐੱਮ. ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਓ. ਐੱਮ. ਦਾ ਪੈਰਾ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

“3. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੇ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ./ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਉਸੇ ਮਾਪਦੰਡ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਡਜਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ”

30. ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢਿੱਲਾ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਯੂ. ਪੀ. ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਜੀ. ਓ. ਮਿਤੀ 25.03.1994 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ,

ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 24.06.2008 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

" ਸਰਕੂਲਰ ਮਿਤੀ 24-6-2008
6.2. ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ./ਓ. ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗ਼ੈਰ-ਰਾਖਵੀਂਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ (ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ ਆਦਿ) ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ। "

32. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਜੀ. ਓ. ਮਿਤੀ 25.03.1994 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

"32. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਯੋਜਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਿਤੀ 2 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਨਵਰਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

33. ਦੀਪਾ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਗੌਰਵ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ/ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

35. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਕਾਸ ਸੰਖਾਲਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ (ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 23.03.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ) ਟੀ.ਈ.ਟੀ ਦੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪਿਛਲੇ ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 11.05.2011 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀ. ਈ. ਟੀ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

36. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਯੋਗਤਾ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਮਿਤੀ 29.01.2000 ਅਤੇ 23.07.2004 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਖਰੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਏਗਾ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਈ. ਬੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ।

37. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate